

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN HASTA MAHREMİYETİNİ KORUMAYA YÖNELİK DAVRANIŞLARININ BELİRLENMESİ

Determination of Nursing Students Behavior about Protecting Patient Privacy

Zeynep KIZILCIK ÖZKAN¹ Semra EYİ² Zeliha MAYDA³
^{1,3}Trakya Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Edirne
²Trakya Üniversitesi, Keşan Hakkı Yörük Sağlık Yüksekokulu, Edirne

Geliş Tarihi / Received: 20.04.2020

Kabul Tarihi / Accepted: 23.05.2020

Yayın Tarihi / Published: 21.06.2020

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, hemşirelik öğrencilerinin hasta mahremiyeti koruma davranışlarını belirlemektir. Tanımlayıcı tipteki araştırma etik kurul onayı alındıktan sonra Mart 2020'de bir üniversitenin hemşirelik bölümünde öğrenim gören 511 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri Öğrenci Tanıtım Formu ve Hasta Mahremiyet Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Veriler SPSS 22.0 programı ile istatistiksel Ki kare, Kruskal Wallis H testi ve Spearman korelasyon testi yöntemleri kullanılarak analiz edilmiştir. Hasta Mahremiyet Ölçeği puanı ortalaması 4.61 ± 0.47 olarak bulunmuştur. Toplam ölçek puanı ile öğrencilerin tanıtıcı özellikleri arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Hemşirelik öğrencilerinin hasta mahremiyetine yönelik olumlu algıya sahip oldukları görülmektedir. Bu olumlu algının sürdürülebilmesi için hasta mahremiyeti konusu teorik eğitimde ve klinik uygulamalarda güncel tutulmalıdır.

Anahtar kelimeler: Hasta hakları, Hasta mahremiyeti, Hemşirelik, Hemşirelik öğrencisi

ABSTRACT

The purpose of this research is to determine the nursing students' behavior in protecting patient privacy. The descriptive study has been carried out with 511 students studying in the nursing department of a university in March 2020 after the approval of the ethics committee. The research data have been collected using the Student Identification Form and the Patient Privacy Scale. The data have been analyzed with SPSS 22.0 program using statistical Chi square, Kruskal Wallis H test and Spearman correlation test methods. The average of Patient Privacy Scale score has been found to be 4.61 ± 0.47 . No significant difference has been found between the total scale score and students' introductory features. It is seen that nursing students have a positive perception about patient privacy. In order to maintain this positive perception, the subject of patient privacy should be kept up to date in theoretical education and clinical practices.

Keywords: Nursing, Nursing student, Patient privacy, Patient rights

GİRİŞ

Mahremiyet; bireylerin başkaları tarafından ihlal edilmemesi gereken hem soyut hem de somut değerlerini içinde barındıran özel, gizli ve kendine ait alanını ifade eden bir kavramdır (Alan ve Erbay, 2011). Kişinin kendisine veya bir gruba ait verilere ne kadar ulaşılabileceğini ve başkalarıyla olan ilişkisinin seviyesini kontrol etmesi mahremiyetin korunması ile sağlanmaktadır (Öztürk, Saylıgil, Musmul ve Acar 2018).

Mahremiyet bireylerin temel gereksinimi ve hakkıdır (Erickson ve Millar, 2005). İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde kişilerin özel yaşamına müdahale edilemeyeceği aksi durumda yasal olarak korunma hakkı doğacağı belirtilerek mahremiyet bir insan hakkı olarak kabul edilmiştir (Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 1948). Hastaların bu haklarını koruma sorumluluğunu ise hemşireler üstlenmektedir (Erickson ve Millar, 2005). Hasta mahremiyetini sağlamak yalnızca etik davranmak değil aynı zamanda ahlaki bir sorumluluktur (Çetinalp, 2020). Hasta mahremiyetinin korunması yasal düzenlemeler ve uluslararası sözleşmeler ile garanti altına alınmıştır. 01.08.1998 tarihli ve 23420 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Hasta Hakları Yönetmeliği'nin 4. bölümünde "Mahremiyete Saygı Gösterilmesi" başlığı altında 21. maddede "Hastanın, mahremiyetine saygı gösterilmesi esastır. Hasta mahremiyetinin korunmasını açıkça talep de edebilir. Her türlü tıbbi müdahale, hastanın mahremiyetine saygı gösterilmek suretiyle icra edilir. Ölüm olayı, mahremiyetin bozulması hakkını vermez." ifadelerine yer verilerek hasta mahremiyetinin önemi vurgulanmıştır (T.C. Sağlık Bakanlığı, 2016). Uluslararası Hemşireler Birliği'nin 2012 yılında güncellediği etik kodlarda hasta mahremiyetinin korunması konusunda hemşireler yükümlü tutulmaktadır (Uluslararası Hemşireler Birliği, 2012). Türk Hemşireler Derneği'nin 2009 yılında yayınladığı ulusal raporda etik ilkelerden birinin de mahremiyet ve sır saklama olduğu bildirilmiş ve hemşirelerin, hastaların biyopsikososyal mahremiyetini korumak, hastalara ait bilgilerin gizliliğini sağlamak konusunda sorumlulukları olduğu vurgulanmıştır (Türk Hemşireler Derneği, 2016).

Hastalar mahremiyetlerinin hemşireler tarafından korunacağından emin olmak zorundadırlar (Ceylan ve Çetinkaya, 2020). Hasta mahremiyetinin ihlal edilmesi hastaların sağlık hizmetlerinden memnuniyetinin azalmasına ve onların bağımsızlıklarının kısıtlanmasına, etik problemlerin yaşanmasına ve sağlık çalışanlarının yasal sorunlarla karşılaşmasına neden olmaktadır (Dülger 2015; Korkmaz ve Uzunses 2019; Özata ve Özer 2017; Türkuğur, Alıcı, Uzuntarla ve Güleç 2016). Geleceğin hemşireleri olacak öğrenci hemşirelerin hasta mahremiyetini korumada önemli rolü bulunmaktadır. Öğrenci hemşirelerin

hasta mahremiyetini koruma davranışlarının belirlenmesi ve yetersizlik durumunda desteklenebilmeleri adına bu araştırma literatüre katkıda bulunabilir.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Tipi, Yeri ve Zamanı

Tanımlayıcı tipte olan araştırma Mart 2020 tarihinde, bir devlet üniversitesinde gerçekleştirildi.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, Mart 2020 tarihinde, bir üniversitenin fakülte ve yüksekokulunun hemşirelik bölümünde öğrenim gören 2., 3., ve 4. sınıf 790 öğrenci oluşturdu. Örneklemi ise, araştırmaya katılmaya gönüllü ve klinik uygulamaya çıkan 511 (%65) hemşirelik bölümü öğrencisi oluşturdu.

Araştırma Verilerinin Toplanması

Araştırma verileri Öğrenci Tanıtım Formu ve Hasta Mahremiyet Ölçeği (HMÖ) kullanılarak toplanmıştır. Araştırmacılar tarafından literatür (Aktan, Eşer ve Kocaçal 2019; Varol, Sivrikaya ve Yıldız, 2018) desteğiyle hazırlanan Öğrenci Tanıtım Formu; bireysel özellikleri (yaş, cinsiyet, eğitim durumu, Hasta Hakları Yönetmeliği'ni okuma durumu ve etik dersi alma durumu) sorgulayan 6 sorudan oluşmuştur. Üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören öğrenciler 2.sınıfta ve Sağlık Yüksekokulunda öğrenim gören öğrenciler 4.sınıfta zorunlu ders olarak "Hemşirelikte etik değerler" dersi almaktadır.

Hasta Mahremiyet Ölçeği, 2014 yılında Öztürk, Özçelik ve Bahçecik tarafından hemşirelik uygulamalarında hasta mahremiyeti koruma davranışlarını belirlemek amacıyla geliştirilmiştir (Öztürk, Özçelik ve Bahçecik, 2014). Ölçekte toplam madde sayısı 27 olup, her madde 1 (kesinlikle katılmıyorum) ile 5 (tamamen katılıyorum) puan arasında beşli likert olarak puanlandırılmaktadır. Ölçeğin özel hayat/kişisel bilgilerin gizliliği, cinsiyete ilişkin mahremiyet, kendini koruyamayanların mahremiyeti, uygun ortam sağlama ve bedensel mahremiyet olmak üzere beş alt boyutu vardır. Ölçek alt boyut puan ortalaması 1-5 arasında değişmekte olup, 1.00-1.79 arası "çok düşük", 1.80-2.59 arası "düşük", 2.60-3.39 arası "orta", 3.40-4.19 arası "yüksek", 4.20-5.00 arası "çok yüksek" olarak yorumlanmaktadır. Ölçeğin Cronbach alfa değeri orijinal araştırmada 0,93 olarak belirlenmişken (Öztürk vd., 2014), bu araştırmada 0,95 olarak bulunmuştur.

Veriler, bilgilendirme sonrası araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilerden, ders saatleri dışında, okul içinde boş zamanlarını geçirdikleri sınıf ortamında toplandı.

Araştırma Verilerinin Değerlendirilmesi

Verilerin analizi SPSS 22.0 (IBM, Armonk, NY, USA) programında Ki kare, Kruskal Wallis H ve Spearman korelasyon testleri kullanılarak gerçekleştirildi. Sonuçlar için $p < 0.05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın yürütülmesi için etik kurul onayı (Karar Tarihi:20.01.2020 Karar Numarası:02/20) ile üniversite yönetiminden ve ölçeği geliştiren yazarlardan izin alındı. Katılımcılara “Helsinki Bildirgesi” doğrultusunda araştırma konusu hakkında açıklama yapıldı. Araştırmadan elde edilecek verilerin yalnızca araştırma kapsamında kullanılacağı ve gizliliğin sağlanacağı belirtilerek onamları alındı.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma, yalnızca bir üniversitede öğrenim gören hemşirelik öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle genelleme yapılamaz.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalamasının 20.96 ± 1.57 ve %74.0’ünün kadın olduğu belirlendi (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin bireysel özellikleri (n=511)

Özellikler		n(%)
Yaş ortalaması (yıl)		20,96±1,57
Cinsiyet	Kadın	378(74,0)
	Erkek	133(26,0)
Sınıf	2	211(41,3)
	3	162(31,7)
	4	138(27,0)
Mezun olunan lise	SML	90(17,6)
	Diğer	421(82,4)
Hasta Hakları Yönetmeliğini okuma durumu	Evet	144(28,2)
	Hayır	367(71,8)
Etik dersi alma durumu	Evet	432(84,5)
	Hayır	79(15,5)

SML: Sağlık Meslek Lisesi

Araştırmada cinsiyetin ölçek toplam puanı üzerinde anlamlı etkisi olmadığı belirlendi ($p > 0.05$) (Tablo 2). Fernandez-Feito Basurto-Hoyuelos, Palmeiro-Longo ve Garcia-Diaz (2019) çalışmalarında kadın hemşirelik öğrencilerinin erkek öğrencilere göre hasta mahremiyetine daha fazla önem verdiği belirlenmiştir. Örneklemine hemşirelerin oluşturduğu araştırmalara bakıldığında; Aktan vd. (2019) hasta mahremiyetine verilen önemin kadın ve

erkek hemşirelerde farklılık göstermediğini, Aslan, Çınar ve Es (2019) cerrahi hemşirelerinin mahremiyet bilincinin cinsiyete göre değişkenlik göstermediğini, Bilen ve Koç (2019) cinsiyetin hemşirelerin hasta mahremiyetine ilişkin görüşleri üzerinde anlamlı etki oluşturmadığını ve Varol vd. (2018) hemşirelerde cinsiyetin mahremiyet algısı üzerinde anlamlı etkisi olmadığını bildirmişlerdir. Araştırma bulguları göz önünde bulundurularak, öğrenci hemşirelerin mahremiyeti koruma davranışlarında cinsiyetin etkisini ortaya koymak için yeni araştırmalara ihtiyaç olduğu söylenebilir.

Araştırmada sınıflar arasında mahremiyet koruma davranışlarının değişkenlik göstermediği belirlenirken ($p>0.05$) (Tablo 2), hemşirelik öğrencilerinin profesyonel değerlerini inceleyen bir çalışmada sınıflar arasında hastanın mahremiyetini koruma konusunda farklılık saptanmamıştır (Kaya, Işık, Şenyuva ve Kaya 2017). Bu araştırma bulgusu, daha önce yapılmış araştırma bulguları ile paralellik göstermektedir.

Araştırmada öğrencilerin Hasta Hakları Yönetmeliği'ni okuma durumunun hasta mahremiyeti algıları üzerinde farklılık oluşturmadığı saptandı ($p>0.05$) (Tablo 2). Ceylan ve Çetinkaya (2020) pediatri hemşirelerinden Hasta Hakları Yönetmeliği'ni okuyanların mahremiyet algısının daha yüksek olduğunu bildirmiştir. Aktan vd. (2019) hemşireler üzerinde gerçekleştirdikleri çalışmada Hasta Hakları Yönetmeliği'nin mahremiyete ilişkin bölümünü okuyanlarda hasta mahremiyetini koruma konusunda daha çok çaba sarf ettikleri belirlenmiştir. Varol vd. (2018) çalışmasında Hasta Hakları Yönetmeliği'ni okuyan hemşirelerin hasta mahremiyetini daha fazla önemsedikleri belirlenmiştir. Araştırma bulguları arasındaki farklılık bu araştırmada Hasta Hakları Yönetmeliği'ni okuyan öğrenci yüzdesinin çok düşük (%28,2) olmasından kaynaklanmış olabilir.

Tablo 2. Öğrencilerin bireysel özelliklerine göre HMÖ toplam puan ortalamalarının karşılaştırılması (n=511)

Özellikler		HMÖ Ort±Ss	İstatistiksel değer
Cinsiyet	Kadın	4,64±0,44	p=0.166
	Erkek	4,51±0,56	$X^2=58,500$
Sınıf	2	4,57±0,48	p=0.262
	3	4,63±0,47	KW=1,258
	4	4,62±0,47	
Mezun olunan lise	SML	4,62±0,54	p=0.744
	Diğer	4,60±0,46	$X^2=42,178$
Hasta Hakları Yönetmeliğini okuma durumu	Evet	4,63±0,44	p=0.242
	Hayır	4,60±0,49	$X^2=55,522$
Etik dersi alma durumu	Evet	4,62±0,45	p=0.269
	Hayır	4,53±0,56	$X^2=54,646$

X^2 : Ki kare testi, KW: Kruskal Wallis H testi

Araştırmada yaş ile toplam ölçek puanı arasında korelasyon olmadığı saptandı ($p>0.05$) (Tablo 3). Hemşirelerin örnekleme oluşturduğu araştırmalar incelendiğinde; Aktan vd. (2019)

hasta mahremiyetine verilen önemin yaşa göre değişkenlik göstermediğini, Bilen ve Koç (2019) ise yaşın hemşirelerin hasta mahremiyetine ilişkin görüşleri üzerinde anlamlı etki oluşturmadığını bildirmiştir. Araştırmanın bu bulgusu, daha önce yapılmış araştırma bulguları ile paralellik göstermektedir.

Tablo 3. Öğrencilerin Hasta Mahremiyet Ölçeği ile yaş arasındaki korelasyon (n=511)

Yaş	r	p
Hasta Mahremiyet Ölçeği	0.046	0.295

r: Korelasyon katsayısı

Araştırmada öğrenci hemşirelerin hasta mahremiyetini koruma rollerine ilişkin toplam ölçek puan ortalamaları $4,61 \pm 0,47$ ile çok yüksek olarak belirlendi (Tablo 4). Shafakhah, Molazem, Khademi ve Sharif'in (2018) kalitatif çalışmasında bir hemşirelik öğrencisi hastaya ait bilgilerin ifşa edilmesini hastaya ihanet olarak kabul ettiğini ve bir hemşirelik öğrencisi de ameliyathanede hastasının bedensel mahremiyetini korumak için çabaladığını ifade etmiştir. Lee'nin (2017) çalışmasında öğrenci hemşirelerin bilgi gizliliğinin korunmasına özen gösterdikleri belirlenmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin profesyonel değerlere verdikleri önemi konu alan araştırmalarda (Lin, Li, Shieh, Lee ve Hung 2016; Nelwati, Abdullah ve Chong 2019 Poorchangizi, Borhani, Abbaszadeh, Mirzaee ve Farokhzaidan 2019) hemşirelik öğrencilerinin profesyonel değerler arasında en çok önemsedikleri konuların hasta mahremiyetini sağlama ve hasta gizliliğini korumak olduğu belirlenmiştir. Kim ve Kyung'un (2018) hemşirelik öğrencilerinin hasta hakları algısının konu edildiği çalışmalarında öğrenci hemşirelerin hasta haklarında hasta mahremiyeti ve gizliliğine yönelik algılarının yüksek olduğu bulunmuştur. Hemşirelerin katılımıyla gerçekleştirilen araştırmalarda da (Aktan vd., 2019; Aslan vd., 2019; Çolak ve Demirbağ 2019; Varol vd., 2018) hemşirelerin hasta mahremiyetine önem verdikleri belirlenmiştir. Arslan ve Demir'in (2017) kalitatif çalışmasında hemşirelerin hasta mahremiyetine yönelik olumlu tutum sergiledikleri saptanmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda hemşirelerde olduğu gibi öğrenci hemşirelerde de hasta mahremiyetine önem verildiğini söyleyebiliriz. Henüz eğitimlerini tamamlamamış olmalarına rağmen elde edilen bu sonuç sevindiricidir.

Tablo 4. Öğrencilerin HMÖ ve ölçek alt boyut puan ortalamaları (n=511)

HMÖ ve alt boyut puan ortalamaları	Ort±Ss	Min-Max
HMÖ	4,61±0,47	1-5
Özel hayat ve kişisel bilgilerin gizliliği	4,58±0,50	1-5
Cinsiyete ilişkin mahremiyet	4,45±0,58	1-5
Kendini koruyamayanların mahremiyeti	4,68±0,54	1,75-5
Bedensel mahremiyet	4,70±0,57	1,50-5
Uygun ortam oluşturma	4,70±0,50	1,75-5

Min: Minimum, **Max:** Maksimum

Araştırmada alt boyut puan ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puanın bedensel mahremiyet alt boyutundan, en düşük puanın ise cinsiyete ilişkin mahremiyet alt boyutundan alındığı görülmektedir (Tablo 4). Ceylan ve Çetinkaya (2020) çalışmalarında pediatri hemşirelerinin bedensel mahremiyet alt boyutunda en yüksek ortalama puanı aldıklarını belirlemiştir. Aktan vd. (2019) çalışmasında hemşirelerin bedensel mahremiyeti diğer mahremiyet alanlarından daha önemli bulduklarını ve cinsel mahremiyeti diğer mahremiyet alanlarından daha az önemsediklerini bildirmişlerdir. Çolak ve Demirbağ'ın (2019) çalışmalarında hemşire ve ebelerin bedensel mahremiyeti diğer mahremiyet alanlarından daha fazla önemsedikleri ve cinsiyete ilişkin mahremiyeti diğer mahremiyet alanlarından daha az önemsedikleri tespit edilmiştir. Araştırmanın bu bulgusu, diğer araştırma bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada, hemşirelik öğrencilerinin hasta mahremiyetine yönelik olumlu algıya sahip oldukları belirlendi. Hemşirelik öğrencilerine de teorik eğitim ve klinik uygulama ortamlarında hasta mahremiyeti vurgusu yapılmalı, öğrenci hemşireler mahremiyetin sağlanması için motive edilmelidir. Hemşireler hasta mahremiyetini sağlamada yükümlü sağlık profesyonelleri olduğundan, öğrencilerin mahremiyete yönelik olumlu algısını sürdürülebilmek için hasta mahremiyeti konusu teorik eğitimde ve klinik uygulamalarda güncel tutulmalıdır.

KAYNAKLAR

- Aktan, G., Eşer, İ., Kocaçal, E. (2019). *Hemşirelerin hasta mahremiyetini koruma ve sürdürme durumları ile etkileyen faktörler*. *Koç Üniversitesi Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 16, 301-305.
- Alan, S., Erbay, H. (2011). *Tıp etiği açısından ambulans hizmetlerinde hasta mahremiyeti*. *Akademik Acil Tıp Dergisi*, 33, 33-38.
- Arslan, E. T., Demir, H. (2017). *Attitudes of health workers related to patient confidentiality: a qualitative research*. *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17, 191-220.
- Aslan, F. E., Çınar, F., Es, M. (2019). *Cerrahi hemşirelerinin mahremiyet bilinçlerinin incelenmesi*. *Kocaeli Tıp Dergisi*, 8, 95-103.
- Bilen, N. A., Koç, E. (2019). *Hasta mahremiyeti konusunda hemşirelerin tutum ve görüşlerinin belirlenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). *Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir*.
- Birleşmiş Milletler Genel Kurulu. (1948). *İnsan hakları evrensel bildirgesi*. 08.04.2020 tarihinde, http://www.unicankara.org.tr/doc_pdf/h_rights_turkce.pdf adresinden erişildi.

- Ceylan, S. S., Çetinkaya, B. (2020). *Attitudes towards gossip and patient privacy among paediatric nurses. Nursing Ethics, 27, 289-300.*
- Çetinalp, H. (2020). *Hasta mahremiyeti. 03.04.2020 tarihinde, <https://www.ism.gov.tr/hastahaklari/makale/hastamahremiyeti/> adresinden erişildi.*
- Çolak, Z., Demirbağ, B.C. (2019). *Kadın doğum birimlerinde çalışan hemşire ve ebelerin hasta mahremiyetine yönelik davranışlarının değerlendirilmesi, Trabzon ili örneği. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.*
- Dülger, V. (2015). *Sağlık hukukunda kişisel verilerin korunması ve hasta mahremiyeti. İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 1, 43-80.*
- Erickson, J. I., Millar, S. (2005). *Caring for patients while respecting their privacy: renewing our commitment. OJIN: The Online Journal of Issues in Nursing, 10, 1.*
- Fernandez-Feito, A., Basurto-Hoyuelos, S., Palmeiro-Longo, M. R., Garcia-Diaz, V. (2019). *Differences in professional values between nurses and nursing students: a gender perspective. International Nursing Review, 66, 577-589.*
- Kaya, H., Işık, B., Şenyuva, E., Kaya, N. (2017). *Personal and professional values held by baccalaureate nursing students. Nursing Ethics, 24, 716-731.*
- Kim, M. S., Kyung, M. (2018). *Influence of perception of patient rights and ethical values on biomedical ethics awareness in nursing students. Journal of East-West Nursing Research, 24, 1-9.*
- Korkmaz, S., Uzunses, N. (2019). *Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin, sağlık sektöründe yaşanan etik dışı davranışları algılama düzeylerinin araştırılması. Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi, 5(2), 126-138.*
- Lee, H.J. (2017). *Convergence study on perception on patient private information protection in nursing students. Journal of Convergence for Information Technology, 7, 59-65.*
- Lin, Y. H., Li, J., Shieh, S. I., Lee, C. C. K., Hung, S. L. (2016). *Comparison of professional values between nursing students in Taiwan and China. Nursing Ethics, 23, 223-230.*
- Nelwati, N., Abdullah, K. L., Chong, M. C. (2019). *Factors influencing professional values among Indonesian undergraduate nursing students. Nurse Education in Practice, 41, 102648.*
- Özata, M., Özer, K. (2017). *Sağlık çalışanlarının hasta mahremiyeti konusundaki tutumlarının incelenmesi. Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, 20(1), 1-21.*
- Öztürk, H., Bahçecik, N., Özçelik, S. (2014). *The development of the patient privacy scale in nursing. Nursing Ethics, 1-7.*
- Öztürk, H., Sayılıgil, Ö., Musmul, A., Acar, N. E. (2018). *The Perception of Privacy in the Emergency Department: Medical Faculty Hospital as a Case in Point. Konualp Tıp Dergisi, 10, 26-33.*
- Poorchangizi, B., Borhani, F., Abbaszadeh, A., Mirzaee, M., Farokhzaidan, J. (2019). *The importance of professional values from nursing students' perspective. BMC Nursing, 18, 26.*
- Shafakhah, M., Molazem, Z., Khademi, M., Sharif, F. (2018). *Facilitators and inhibitors in developing professional values in nursing students. Nursing Ethics, 25, 153-164.*
- T.C. Sağlık Bakanlığı, Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü. (2016). *Hasta mahremiyetine saygı gösterilmesi konulu genelge (2016-10). (Tarih:15/07/2016, Sayı: 54567092). 08.04.2020 tarihinde, <https://dosyamerkez.saglik.gov.tr/Eklenti/4283,hasta-mahremiyetine-saygi-gosterilmesi-2016-10pdf.pdf?0> adresinden erişildi.*

Türk Hemşireler Derneği (2009). Hemşirelik için etik ilkeler ve sorumluluklar. Ankara. 08.04.2020 tarihinde, <https://www.thder.org.tr/uploads/files/hemsire-brosur.pdf> adresinden erişildi.

Türkuğur, Ü., Alıcı, B., Uzuntarla, Y., Güleç, M. (2016). Yatan hasta memnuniyetinin incelenmesi: Bir eğitim hastanesi örneği. Gülhane Tıp Dergisi, 58, 170-178.

Uluslararası Hemşireler Birliği (International Council of Nurses) (2012). The ICN code of ethics for nurses. İsviçre 08.04.2020 tarihinde, https://www.icn.ch/sites/default/files/inline-files/2012_ICN_Codeofethicsfornurses_%20eng.pdf adresinden erişildi.

Varol, E., Sivrikaya, S. K., Yıldız H. (2018). Hemşirelerin mahremiyet hakkındaki tutumları ev bakım uygulamalarının hasta mahremiyetine olan etkileri. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.